

Alemko Gluhak
Zavod za lingvistička istraživanja HAZU, Zagreb

O hrvatskoj riječi *patuljak* i drugima

Izgleda da hrv. *patúljak* (i neke druge riječi) te sln. *patúlek* imaju u sebi psl. **p]t-* »ptica; mladunče«.

U hrvatskom jeziku postoje riječi *patúljak* (zabilježena u rječnicima Ardelija Della Belle 1728, Ivana Belostenca 1740, Josipa Voltiggija 1803, Joakima Stulija 1806. pa naovamo), *patuljica*, *patuljčić*, *patuljčica*, *patuljast*, *patuljkast*.

Za riječ *patúljak* i druge povezane s njom Petar Skok ne daje zapravo nikakve etimologije nego samo bilježi ono što je dano u *ARj* — da se takva riječ nalazi još u slov. *patulek* i da je Tomo Maretić pomišljao na vezu sa srijemskom riječju *pàticvrk*¹ »mala ptica, kepec«. Od neslavenskih riječi spomenuo je rum. *pitic* »patuljak«².

Ivan Mažuranić kaže za riječ *patuljak*: »Ako nije tudjica, smjelo bi se možda i opet pomisliti na pa- (po-) i glagol potuliti se, potuljen...«³

Za slovensku riječ *patúlek* France Bezlaj misli da je vjerojatno povezana s *patúš* (i ističe da se značenjski ne poklapa s furlan. *patùs* »ostaci slame za strelu«, »siromaštvo«, »djetinjstvo«), spominje hrvatske riječi te Skokovu usporedbu s rum. *pitic*, i dodaje da se čini da je srodno sln. *prítúliti (se)*, *prítúlim (se)* »iskriviti se, čučnuti« i *túliti (se)* »zgrčiti (se), kriviti (se)« itd.⁴

Metka Furlan za riječ *patúš* ističe da »naglasak u leksemu ne odgovara tvorbenom uzorku sa slav.[enskim] imenskim prefiksom **pǎ-*«, pa da bi prvotno bilo sln. **pǎtuš* < **pǎ-tušb*, a u zapadnom slovenskom da je na naglasak u-

1 To su podaci iz *ARj* 41, 706—7. — Tamo je (706) dana i riječ *patulj*, iz jednoga srpskoga rječnika, s komentarom: »Ne čini se pouzdano.«

2 Skok *ERHSJ* 2, 624, s. v. *patuljak*.

3 Mažuranić 1975:902.

4 Bezlaj *ESSJ* 3, 15, s. v. *patulek*.

tjecala furlanska riječ. Za prvotno sl. *pǎ-tuš] »što je slabo, nepotpuno, malo i sl.« govorilo bi sln. (istštaj.) *tūšek* »loše pšenično zrno« i sl. te hrv. (Lika) *pǎ-tūšan* »malen, sitan«, čak. *tūhan*, *tūsan* isto (s neetimološkim s).⁵

No za hrvatsku se riječ sama nameće pomisao na to da je u njoj sufiks *-ulj(a)k* isti kakav je i u podosta drugih riječi, i to umanjenica, »uglavnom stilski obilježenih s različitim vrijednostima«⁶, kao npr. *crvúljak*, *crevúljak*, *čorbúljak*, *čovúljak*, *pjesmúljak*, *vrtúljak*, *zamotoúljak* itd., koji i danas dobro živi (usp. npr. *filmúljak*, *stihúljak*, *tekstúljak* itd.), uz *-julj(a)k*, što je npr. u *brežúljak*, *čovječúljak* i dr.

Sufiks *-(j)ulj(a)k* očito je *-(j)ulj+-(a)k*.

Sufiks *-ulj* danas je u hrvatskom jeziku samo u riječi *drāgūlj*. Na to da je nekad bio i plodniji ukazuje oblik ženskoga roda *-ulja* i brojnije takve riječi: *črnkulja*, *pjèskulja*, *ròsulja*, *rògulje*, *vlàsulja...*; *mìrkulja*, *šàrulja...*; *dřhtulja...*; *krivulja*; *žàrulja...*

Osim toga, tu su još sufiksi *-uljača* (*kapùljača*), *-uljaga* (*sovùljaga*), *-uljica* (*zmijùljica*, *Snjegùljica*), pridjevski *-uljast* (*duguljast*, a tu je, naravno, i *patùljast*, *pàtuljast*), *-uljav* (*modruljav*), glagolski *-uljiti* (*pjevuljiti*, *smijuljiti se*).⁷

Više podataka iz govora daje Blaž Jurišić⁸, koji, dopunjujući hrvatske podatke i riječima iz drugih slavenskih jezika, piše o sufiksima *-ula*, *-ulj*, *-ulja*, i ističe, kao i Stjepan Babić, da je naglasak redovito kratkouzlazni ` na trećem slogu od kraja. U B. Jurišića nalazimo još i *-uljina*.⁹

Stownik prasłowiański za praslavenski sufiks *-ulj*, *ul'b* ističe da se pojavljuje tek izuzetno, npr. u *krivulj*: *krivul'b* »nešto krivo itd.«, i da se češće nalazi u osobnim imenima, prije svega od hrvatskoga i srpskoga do bugarskoga. Ti su formanti nastali u praslavenskom, a nadovezuju se na *-lj*, *-l'b*, ie. *-ulo-*, lit. *-ulas*, *-ulys*. Sufiks *-ul'a*, *-ula* pojavljuje se u raznim slavenskim jezicima i ima ekspresivno značenje, obično za uvećanice i pogrdnice i drugo, pa npr. i do imena za žene izvedena od muževa imena. Što se tiče naglasaka, početni samoglasnik sufiksa ima redovito akut. Sufiksi su praslavenske inovacije, koje potječu od indoevropskih umanjeničkih sufiksa, a tu su npr. lit. *-ulė* za umanjenice i odmlice, *-ula* za ženska imena i sl.¹⁰

Sada se rješenje pitanja koji bi bio predoblik hrvatske riječi *patùljak* — nameće samo od sebe.

Na praslavenskoj razini odgovarajuća bi rekonstruirana riječ imala oblik **p|tulʰk|*. U tome bi korijen bio **p|t-*, koje je u **p|ta*, od čega su **p|tak|* (npr. č. *pták*, slč. *vták*, p. *ptak*), **p|t|ka* (stsl. *p|t|ka*, hrv. *pàtka*, r. dij. *nómra*), **p|tica* (stsl. *p|tica*, hrv. *přica*, sln. *ptíca*, r. *nmúwa*, ukr. *nmúwz*), **p|titjʰ* (stsl.

5 Isto, s. v. *patuš*.

6 Babić 1991: 101–2.

7 Isto, 93, 179, 328, 336, 459, 492; primjeri većinom odande.

8 Jurišić 1992:77–8.

9 Isto, 104.

10 SP 1, 110–11.

p]tišt, hrv. *ptić*, sln. *ptič*; usp. onda dalje hrv. kajk. *ptiček*) itd.¹¹ — Kako bi se, zbog Havlíkova pravila, očekivao oblik za nominativ **ptuljak*, za kose padeže **patuljk-*, očito je da je oblik iz kosih padeža prevladao.

U **p]t-* jest **p]-* < **pū-*, što »znači mlado«¹², a za takvo se značenje mogu navesti primjeri kao lat. *putus* »dijete«, *putillus* isto (a *putila* »ptić«), ie. *pu-t-ló-s* (stind. *putráh* »dijete, sin«, av. *puθra-* isto) — a tu su i stind. *pótah* »mlado životinje« (< **pou-t-*) te dalje još npr. za »jaje« lit. *paūtas*, latv. *pāuts*, prus. *pawtte*.¹³ Za sve se to pretpostavlja indoevropski korijen **pōu-*: **pau-*: **pū-* »malen«, često i za mlado životinje ili malu životinju¹⁴.

U svjetonazoru naših predaka, u njihovu pogledu na svijet, pogledu koji je bio antropocentričan, bit će da ptice nisu bile dio *gornjega svijeta*, kako se često smatra¹⁵ zbog moguće veze »koja leti zrakom« (~ »zrak«) → »ptica«. Ta se veza O. N. Trubačevu čini apstraktnom i modernizirajućom, pa osim na vezu između psl. **p]tica*, **p]tka*, **p]tak*] i lat. *putus* »dječak, mladunče«, *putillus* »ptić«, on ukazuje i na druge niže veze¹⁶. Rekonstrukcija značenja »ptica« kao »mladunče« »svjedoči da je Praslaven (i drevni Indoevropljanin) pojmió ptice sa svojega gledišta, kao stavljajući ih uza se, uza svoje iskustvo, i dodjeljujući tim različitim bićima crte antropomorfizma (»ptice« = »djeca«).«¹⁷

Naravno, značenjska veza između »mlad«, »dijete« i »malen« jasna je.

11 ФГМер III, 398, 344.

12 Jurišić 1992:126, pa ima usporedbu s »lit. *pu-t-tis* (ptičica), let. *pu-t-ns* (ptica), sti. *putrás* (čedo, sin), lat. *pullus* < **pulcl-os* < **pu-lo-s*«.

13 Pokorny 1959:842—3.

14 Pokorny 1959:842—3. S raznim sufiksima: *-o-*, *-ko-*, *-lo-*, *-ro-*, *-t-* itd.

U Gluhak 1993: 509—10 ne spominje se ta uobičajena indoevropska rekonstrukcija, iako je očito da se odgovarajuća grada i značenjske veze uvažavaju. Tamo sam napisao da je to možda ie. **peu-* (sâmo **pou-?*) od nostr. **pojə* »dijete« (što da bi možda bilo u etr. *puia* »žena«, zbog mogućih značenjskih veza između »dijete« i »žena«). — To nostr. **pojə* ima i izvannostratičke usporednice, npr. sinotib. **Poj* »dijete« (u sjevkavk., jenisej.) i odgovarajuće riječi u američkim jezicima.

Ovdje se može dodati da ponekad te riječi s *p* podsjećaju na dječje riječi, ali navedene se rekonstrukcije dobro podudaraju jedne s drugima, i vjerojatnije je da je to zaista međusobno podudaranje srodnih riječi nego da se radi o podudaranju nesrodnih dječjih riječi.

Mogu dodati još i to da bi se zapravo moglo raditi i o nostr. **pojHə*. Tu *Hə* može biti sufiks — usp. ural. **pojka*. Dakle u nekim bi indoevropskim oblicima bilo **pou-*, u nekima pak **pouH-* (zapravo »predie.« **pouH-* / **poHu-* > **pouH-* / **pōu-*; za »predie.« *ujH* > *uH* i sl., v. na nekoliko mjesta u Gluhak 1993).

Ranko Matasović upozorio me na to da bi u **p]t-* moglo biti baltoslavensko **put-*, »iz nultog prijevornog stupnja korijena *pet-*, sa »šva secundum« koji se u dodiru s labijalom pravilno vokalizira kao *u*. Značenje korijena **pet-* »letjeti« (πέτομαι), u izvedenicama »krilo« (*patra-*, πτερών), što se semantički bolje podudara s bsl. **put-* »ptica«.

15 V. npr. **Ufvrhtkbl pt—Bđvj d** 1984:490, 537—9. Čak i mitološke veze orla s morem i uopće s vodom, na što ukazuju autori, ukazivale bi čak na vezu s *donjim svijetom*.

16 Tako psl. **orvl]* »orao« i grč. ἴριζ »ptica« povezuje s ie. **er-* / **or-* »roditi se, potjecati, rasti«; av. *viš* »ptica, kokoš« te lit. *vištà* »kokoš« ne s ie. *Hwe(i)-* »puhati«, kako je u T. Gamqrližea i V. V. Ivanova, nego s *wei-s-* »izleći (piliće), izvoditi«. **Nhe, fxt d** 1988:313-14.

17 **Nhe, fxt d** 1988:314.

Zato se dakle može pomišljati na to da se u riječi *patuljak* zapravo krije »praslavensko« **p]tulʷk]*, upravo psl. **p]tulʷŋ* što je sufiksom *-ulʷ* izvedeno od **p]t-*.

»Praslavenski«¹⁸ oblik **p]tjuxa*, sa sufiksom *-juxa*¹⁹, možemo vidjeti u hrv. *pačuha*, kako nalazimo u Frana Kurelca (za »Pfuscher«), možda još i u riječi u Istri *pačuh*, gen. *pačuhà* (to bi bilo *pačuh* ili *pačuh*, *pačuhà*) »čovjek nevješt, šeprtlja«²⁰.

U povijesnom rječniku hrvatske akademije možemo naći nekoliko riječi koje se lako mogu povezati s **p]t-* »malen«.

Za riječ *paticvrk* dano je jednostavno opisno značenje²¹ »nekaka žučkasta tičica«, a također i »Emberiza miliaria, Grauammer, Brassler«, tj. »strnadica«²². Za etimologiju je dano samo ovo: »Prvi dio (*pati-*) je taman; isp. *patulk*«. Drugi dio, *-cvrk*, očito može biti i zvukoopisan.

Za porijeklo spomenutoga *pačuh* »čovjek nevješt, šeprtlja« piše: »Postaće tamno; možda bi pravije bilo *pačuh*; vidi *pačuha*.«²³

Za *pačuha* vrtimo se u krug: »Postaće tamno; možda bi pravije bilo *pačuha*, vidi *pačuh*.«^{24, 25}

Ako bi u tim riječima bilo etimološko č, onda bi se mogle povezati s *pačiti* »kvariti« pa ne bi imale veze s **p]t-*.

18 Pišem »praslavenski« s navodnicima za one oblike kakvi bi bili praslavenski za dotične hrvatske ili druge riječi, no vjerojatno se radi o novotvorbama a ne o nasljedcima iz praslavenskoga vremena.

19 Za »praslavensko« **p]tux]* → **p]tušuka* usp. bjr. *gn ei rf*.

20 Skok *ERHSJ* 2, 584 s. v. *pačuk* ima te *pačuh*, *pačuha* i piše da su to »zacielo riječi drugog postanja, koje sa *pačuk* u Kosmetu nemaju veze«. (Za srp. *pačuk* na Kosovu čini mu se da je to izvedenica iz alb. *pakë* »malen« < lat. *paucus*, ali da je sufiks *-juk* neobičan.)

21 *ARj* 41, 700: da je tako zabilježio V. S. Karadžić u Srijemu te da podatak ima i Josip Ettinger u djelu *Srijemsko-slavonsko-hrvatske divje životinje, zvižeri i ptice* (Zemun 1857), te da riječ u Srijemu znači i »kepec, patuljak«.

22 Emberizidae jesu strnadi, iz porodice zeba (Fringillidae). Ptice su nešto veće od vrapca — razne strnadice duge su uglavnom 15–16.5 cm (velika strnadica 18), prema 15 cm običnoga vrapca ili 14 poljskoga. Gregori—Krečić 1979:282–5, 301–6.

23 *ARj* 41, 551.

24 *ARj* 41, 551.

25 U *ARj* 41, 531 dane su još riječi *paćac* i *paćan*.

Za prvu piše da je »neznana značenja i postaća«, da se govori u Poljicima, a kao primjer dano je: *u zrnu je sami jedan paćac*. Radi li se o nekom značenju »smeće«, »pljeva« ili slično, za nešto nevažno, malo važno? U tom bi slučaju to moglo biti »praslavensko« **p]t-j-ucb*. — Zanimljiva su značenja, koja su slična kao značenja furlanskih riječi.

Za drugu, *paćan*, *-ćna*, daje se značenje »brz, žustar« (što se da povezati s »malen«), i da se govori u Bakru i u Grižanima. Za tri se primjera kaže da se ne može razabrati značenje: *Kobila... snažna i paćna trupa, pušta da svak na nju stupa*. (J. Kavanjin, poč. XVIII. st.); *Ter evo se smion odazivlje, što mu paćno pjevalo dodijalo*. i *Pa izdura, ko što drugi ne će niti paćan niti dobitaćan*. (G. Martić, XIX. st.). — Bi li se u prvom primjeru dalo razmišljati možda o »malen, sitan« → »zbijen«? Za treći bi se primjer moglo pomišljati na značenjsku vezu s *paćac*, jer izgleda da je *paćan* suprotno prema *dobitaćan* (a može pak biti i bliskoznačno s tim *dobitaćan*).

Za riječ *paćuka* za mrazovac, *Colchicum autumnale*, u *ARj* također se kaže da je postanje tamno²⁶. Ne znam kako bi se značenjski zaista povezoao naziv za tu biljku s krugom »malen«, »slab« i sličnima, pa valjda ta riječ ne bi išla ovamo.

Za riječ *tûšak* (kajk. *tušek*) dano je u *ARj* značenje »sitno, slabo žito, što kod vijanja izlazi zajedno s pljevom«. To podsjeća na značenje riječi *paćac*, pa bismo za *tušak* možda mogli pomišljati ne na **tuš-* kao što je u M. Furlanove, nego na polazno psl. (ili »psl.«) **p]tušb*. Tu su onda još *Tûšak* »nadimak slabu, nevrijednu čovjeku« (u Prigorju, pa bi se dakle radilo o *Tušek*), s prezimenom *Tušek*²⁷.

Za riječ *patuš* piše u *ARj* da je »riječ tamna značenja i postaća«, i dan je jedan primjer²⁸.

Za spomenuti pridjev *tûsan* »malen, sitan«²⁹ i *tûhan* zaista bi bilo da imaju neetimološko *s*, *h*, ali bi se mogli izvesti od **p]t-ux-*.

Pridjev *pâtûšan* »patuljast« (polazno je psl. ili »psl.« **p]tušb?*) zabilježen je, osim u *ARj* (»sitan, majušan«, u Lici)³⁰, u Benešićevu hrvatskom rječniku³¹.

U djelima iz hrvatske književnosti i drugima iz XIX—XX. st., može se osim za imenicu *paticvrk* naći još i pridjev *paćušan*³².

Za riječ *paturica* »ime kokoši« u *ARj* nije dana etimologija, samo piše da je postanje tamno³³. Je li se možda tako nazivala koja patuljasta, sitnija kokoš?

Dakle, za hrvatsku riječ *patuljak* i slovensku *patulek* može se dati ovakva etimologija: u objema je praslavenski korijen **p]t-*, kojim su označavani »ptica«, »mladunče« te uopće nešto mlado ili malo³⁴.

26 *ARj* 41, 551. Riječ je u Delnicama zabilježio Dragutin Hirc.

27 *ARj* 79, 1. Za riječ *tûšica* znači »vuna, što se britvom skida s kože i koja sama otpada kada se haljina valja« piše da će u njoj »biti osnova, što je u *tus*, upravo sitna, malečka, slaba vuna« (*ARj* 79, 2). — Tu je i *tûšika* »tubasti dio u jajeta« (u Srijemu), što se također povezuje s *tus-*, pa je to »upravo slabija, neznatnija strana jajeta« (*ARj* 79, 2). — Neke riječi i imena s *tus-*, *tuš-* dale bi se povezati s *tûšiti* »gušiti«. Teško je tvrditi nešto čvršće, i očito je da nikakva etimologija pomoći ne može ako se ne zna bar približno značenje.

28 Primjer je iz J. Kavanjina, s početka XVIII. st., iz djela *Bogastvo i uboštvo* (izd. 1861): *Mrzak patuš ne podnosi*. — Može li se tu reći da se radi o nominativu imenice muškoga roda ili o akuzativu imenice muškoga roda za neživo?

29 Na Dugom otoku i na Ugljanu, zapis Božidara Finke. *ARj* 78, 957.

30 *ARj* 41, 707.

31 Benešić *RHKJ* 9, 1997. — Primjer je iz djela Ivana Gorana Kovačića: ... *zopkali bi* [dječaci] *crvene grozdice, ulamali plodove s patušnih voćaka te iskršili stabljike u jagodnjacima*.

32 Za *paticvrk* dva su primjera, jedan iz književnosti (*Bit će mala ptica grmuša, paticvrk, mašukat će pokorno repom...* — Mirko Božić, *Neisplakani*, roman, Zagreb 1955, 191) i jedan iz znanstvenopopularnoga djela (*Od nas ne odlazi ni velika strnadica (paticvrk, veliki strnad)...* — Alfred Brehm, *Kako žive životinje*, preveo Nikola Fink, Zagreb 1959, 428). Za *paćušan* jedan je primjer iz narodnoga jezika, iz Bukovice (... *ode s još jednim u Varivode prositi curu Ilijaševića, koja isto nije odrasna nego paćušna* ...)

33 *ARj* 41, 707. U *ARj* podatak je uzet iz djela Frana Kurelca *Imena vlastita i splošna domaćih životinj* (Zagreb 1867).

34 Pa i bez obzira na to kojega je postanja to **p]t-*, v. bilj. 14.

Bibliografija

- ARj = *Rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*. Zagreb: Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti.
 41 (IX, 3): *ovamo—pazdrkati*. 1926.
 53 (XII, 3): *prourtotinica—pristopasno*. 1952.
 78 (XVIII, 4): *troj—tustošija*. 1966.
 79 (XIX, 1). 1967. *tustota—udobrotiti*.
- Babić, Stjepan. 1991. *Tvorba riječi u hrvatskom književnom jeziku. Nacrt za gramatiku*. Drugo izdanje. Zagreb: Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti i Globus, nakladni zavod. (Djela Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, Razred za filološke znanosti, knjiga 62)
- Benešić, Julije. 1988. *Rječnik hrvatskoga književnoga jezika od Preporoda do I. G. Kovačića*. Svezak 9: *onakav—pocrpsti*. Za tisak priredili Josip Hamm, Milan Moguš, Josip Vončina. Zagreb: Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti, Razred za suvremenu književnost, i Globus.
- Bezljaj, France. 1995. *Etimološki slovar slovenskega jezika*. Tretja knjiga: P—S. Dopolnila in uredila Marko Snoj in Metka Furlan. Ljubljana: Slovenska akademija znanosti in umetnosti (...), Založba Mladinska knjiga.
- Afcvth, V**. [Max Vasmer]. 1987. *Pn bv j kj ubxt cr bq ckj df hmheccrj uj zpsrf*. Tom III (**vepf—czn**). **Ghtđj l c ytvtwrij u b ljg kytybz...** O. Y. **Nhe, fxtđf**. **Bplfybt dnj hjt, cxt htj nbgyjt**. **V j crđf**: **Ghj uhtcc**.
- Гамкрелизе, Тамар В. [Тамар В. Гамкрелизе], Вячеслав В. Иванов. 1984. Индоевропейский язык и индоевропейцы: Реконструкция и историко-типологический анализ праязыка и протокультуры. I—II. Тбилиси: Издательство Тбилисского университета.
- Gluhak, Alemko. 1993. *Hrvatski etimološki rječnik*. Zagreb: August Cesarec Izdavač. (Biblioteka Vocabula)
- Gregori, Janez, Ivan Krečič. 1979. *Naši ptiči*. Ljubljana: Državna založba Slovenije.
- Jurišić, Blaž. 1992. *Nacrt hrvatske slovnice* [II]. *Tvorba imenica u povijesnom razvoju*. Zagreb: Matica hrvatska. (Znanstvena knjižnica)
- Mažuranić, Ivan. 1975. *Prinosi za hrvatski pravno-povijesni rječnik*. Zagreb: Informator. [Pretisak u dvije knjige, izdanja JAZU iz 1908—22.]
- Pokorny, Julius. 1959. *Indogermanisches etymologisches Wörterbuch*. I. Band. Bern und München: Francke Verlag.
- Skok, Petar. 1972. *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*. Knjiga druga: K—poni¹. Uredili akademici Mirko Deanović i Ljudevit Jonke. Suradivao u predradnjama i priredio za tisak Valentin Putanec. Zagreb: Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti.
- SP = *Słownik prasłowiański*. Tom I: A—B. Wrocław, Warszawa, Kraków, Gdańsk: Zakład Narodowy Imienia Ossolińskich, Wydawnictwo Polskiej Akademii Nauk, 1974.
- Nhe, fxtđf, J ktu Y**. 1988. **Ckf dzycrfz mbvj kj ubz b ghfckf dzfycrfz rekmehf**. U knj. *Ckf dzycrjt zpsrj pyfybt*. { vt; l ey fhj lysq cjt pl ckf d b c n j d. C j a b z, c t y n z, h b 1988 u. L j r k f l s c j d t n c r j q l t k t u f w b b. J n k n c n t y y s q редктор Y. B. N j k c n j q, 292—347. **V j crđf**: **Yferf**.

On Croatian patuljak »dwarf« and some other words

It seems possible that Croatian *patuljak* (and some other words) and Slovene *patúlek* »dwarf« came from Proto-Slavic *pjt- »bird; young of an animal«.